

рали прѣдварително. Величината на лихвата (процентъ) за заемитѣ подѣ залогъ на цѣнни книги се е опрѣдѣляла въ съображение съ сконтовия процентъ, нѣ въ никакъвъ случай този % не трѣбвало да пада по-долу отъ процента на сконтото (§ 111 отъ инструкцията).

Съзнавайки нуждата отъ капиталъ за мѣстнитѣ бѣдно обставени търговско-индустриални прѣдприятия, законодателятъ отъ 1885 г. при реформиране на старата банка придаде къмъ горнитѣ двѣ операции (сконтова и заемна срѣщу залогъ) специалната текуща смѣтка срѣщу лично поржчителство,²⁾ независимо отъ специалната текуща смѣтка подѣ залогъ, като същевременно разшири кръга на заемната операция съ заемитѣ срѣщу залогъ на стоки.

Количеството на заема срѣщу залогъ на цѣнни книги и скжпоцѣнни вещи при старата банка се е опрѣдѣляло, както казахме по-горѣ, въ размѣръ на 50% отъ цѣната на заложенитѣ прѣдмети (§ 107 отъ инструкцията); а споредъ наредбитѣ на банката отъ 1885 г., то се е опрѣдѣляло на $\frac{2}{3}$ отъ стойността на заложената стока (чл. 50 отъ устава) и на $\frac{4}{5}$ отъ текущата цѣна на цѣннитѣ книги (чл. 57, алинея втора отъ устава).

Специалнитѣ текущи смѣтки, откривани отъ Б. Н. Банка, биватъ, споредъ чл. 72 отъ устава, отъ двѣ категории: 1) подѣ залогъ на а) стоки, б) лихвоносни ефекти и в) скжпоцѣнни метали (въ кюлче или въ пари) и др. скжпоцѣнни вещи; и 2) срѣщу гаранция на поме два други подписа, принадлежащи на състоятелни търговци или промишленици. Текущитѣ смѣтки отъ втората категория сж се откривали само на търговци и промишленици и то въ размѣръ не повече отъ 50 хил. лв.

Съ законътъ пѣкъ за Б. Н. Банка отъ 10.II. 1906 и измѣненіята му отъ 27.II. 1907 се даде законна санкция на заемитѣ срѣщу лично поржчителство, като се постави минималенъ прѣдѣлъ за тѣхъ отъ 1000 лева (чл. 28 отъ закона),³⁾ както и на специалната текуща смѣтка подѣ залогъ на полици (чл. 34), практикувани до тогава безъ да сж били прѣдвидени въ закона за банката отъ 1885 г., и се въведе нова специална текуща смѣтка — срѣщу ипотека (чл. 44 отъ закона за Б. Н. Банка отъ 10.II. 1906 и чл. 1, буква в отъ закона за ипотечния кредитъ при сжщата банка). Освѣнтъ това, за прѣдприятия по държавни, окръжни и общински постройки и доста-

²⁾ Заемането на капиталъ не става нито при сконтовата операция, нито при заемната операция срѣщу залогъ; както въ единия, така и въ другия случай заемо-приемателятъ притежава такъвъ: въ стоката (при сконтовата операция), въ депонираната вещь (при заемната операция). Заемането на капиталъ става, отъ гледище на заемопримателя, само при личното поржчителство. Но заедно съ това, възникватъ редъ въпроси: ще успѣе ли прѣдприятието, за нуждитѣ на което се заема капиталъ? Собственикътъ на това прѣдприятие притежава ли необходимата подготовка да инсталира заведението си така, щото да се охрани отъ чуждестранната конкуренция? Продуктитѣ на неговото прѣдприятие ще намѣрятъ ли необходимиятъ пазаръ и пр. Виждате, това сж въпроси, на които отговорътъ не може да бѣде даденъ а priori, а слѣдоват. и кредитътъ, указанъ подѣ формата на лични заеми, е твърдѣ рискованъ за учрѣдението, което авансира суми подѣ такава форма. „Поддържането на промишлеността по такъвъ способъ е въ сжщность“, споредъ Шарлъ Кокленъ, „много по-опасно отъ сконтирането на полици и затова трѣбва да се ползуваме отъ него съ голѣма прѣдпазливостъ“. (Вж. Съчинението на Коклена, „О кредитъ и банкахъ“, Спб. 1861, 184).

³⁾ На занаятчийтѣ и занаятчийскитѣ съ солидарна отговорностъ сдружавания заеми могатъ да се правятъ, като изключение, и въ по-малкъ размѣръ отъ 1000 л. Освѣнтъ това, Б. Н. Б. взема отъ кредитнитѣ занаятчийски сдружавания (популярни банки) лихва съ 1—2 %, по-малко отъ най-малката лихва, която взема отъ другитѣ си клиенти (чл. 6 отъ закона за занаятчийския кредитъ отъ 10.III.1907).